

hvorom man paa en Maade kunde pege hen paa hele Historiens Dom, hvad der jo i og for sig ganske vist ikke er afgjørende, thi vi se jo mange i og for sig forfæstelige Ideer og mange rene Daarftaber saaledes gaa Landene rundt, men jeg tror, at man her ikke alene kan pege paa Historiens Fakta, jeg tror tillige, at selve Hensigtsmæssigheden er temmelig almindelig anerkjendt. Det er jo let at se, hvilke Fordele der opnaas, naar man ikke blot konverterer Tienden, men, som her er foreslaaet, selvstændig afløser den mod Kapital. Det er saaledes for det Første et ikke ringe Arbejde og ingen ubetydelig Uleilighed, som alle disse smaa Ydelsers under forskjellige Former forvolde rundt om i Landet de Mange, der skulle yde, og de, der skulle modtage dem. Det er endda det Mindste, men dernæst er det vel ogsaa tilstrækkelig anerkjendt, og det er ogsaa lidt blevet udtalt, vel ikke mindst ved dette Spørgsmaal, hvilken overordentlig Betydning en saadan Ret til Afløsning i og for sig har. Det er, om jeg saa maa sige, en Sparekasse for hele Befolkningen og en Sparekasse, som Befolkningen lidt sætter Pris paa, det, at den kan afløse den Slags Afgifter, idet Mange tillægge det en ganske overordentlig Vægt, maasse endog en overdreven Vægt, at de kunne befri deres Eiendomme for saadanne Behæftelser. For dem, der ere af den Mening, er det en ny Kilde, en ny Anledning til at anstrenge sig og gøre det mest Mulige for at spare Summen sammen for at afløse saadanne Ydelsers. Dernæst vil det ses, naar Forslaget er blevet omdelt, at det giver Eiendeeieren Ret til — paa en Maade, saa at det ikke kan besvære Tiendeyderen — at forlange sin Formueret gjort flydende. Jeg tror ikke, at dette paa nogenjomhelst Maade kan være uhenigtsmæssigt, men jeg er endogsaa overbevist om, at det vil være særdeles fordelagtigt for de mange Enkelte og tillige dermed for hele Samfundet. Flere Indvendinger end mod Hensigtsmæssigheden ville formentlig blive reiste fra det formentlig Ubertigtige i at ville gaa til at afløse saadanne Afgifter, der nu een Gang for alle ere slaagede fast. Man siger: Staten har ikke Ret til, naar Folk regne saaledes til evig Tid at skulle

have disse faste Afgifter, og navnlig saadanne, der som disse ere knyttede til Korn, da at komme og bestemme dem paa en anden Maade, og allermindst har den Ret til at afløse dem, til at gjøre dem flydende. Jeg er tilbøielig enig i denne Betragtning. Der er jo Mange, der mene, og det har vel hidtil været den almindeligste Betragtningssmaade, at man først og fremmest maa hævde Eiendommernes Frihed, saa at man skal slaa fast fra Lovgivningens Side, at disse evige, perpetuerede Eiendomsbyrder ikke kunne paalægges, og at de, som engang ere paalagte, skulle afløses. Mange store udmærkede Økonomer og Retslærde have tidt fremhævet det, man saaledes kalder Eiendomsfriheden, det, at man skal gjøre Eiendommene frit for alle saadanne varige Byrder. Ganste vist kan der siges en Del for denne Betragtningssmaade, men jeg deler den ganske vist ikke. Jeg sætter mere Pris paa, hvad man kalder Kontraktfriheden, jeg sætter mere Pris paa den personlige Frihed end paa Eiendomsfriheden. Jeg vil hellere have, at Personerne skulle have Frihed i deres Kontrakter og Overenskomster, som de afflutte, selv om de ved deres Overenskomster lægge en Byrde paa deres Eiendomme, som varer meget længe eller endog saa varer til evig Tid. Jeg kan taltfald ikke Andet end slutte mig til dem, der ere betænkelige ved at gjøre saadanne Indskrænkninger i Personernes Frihed i og Ret til at kontrahere. Men jeg tror, at Sagen her stiller sig paa en eiendommelig Maade. Den Uengsteligbed, der saaledes kan være ved at røre ved Kontrakter og gribe ind i hver enkelt Persons Forhold, der har saadanne faste Rettigheder grundede i tidligere Overenskomster, tidligere Retsforhold, hvad Grundene nu kunne være, — denne Uengsteligbed, der kan være, naar der f. Ex. er Tale om private Arveskifteafgifter, Jordskyld eller andre lignende Ydelsers, forekommer det mig ikke kan være tilstede her, hvor det gjælder Tienden. For det Første

Rettelser.

Sp. 1095, Rn. 6—7 f. o.: „det eventuelle Udvalg, der er“, læs: „det Udvalg, der eventuelt vil blive“,